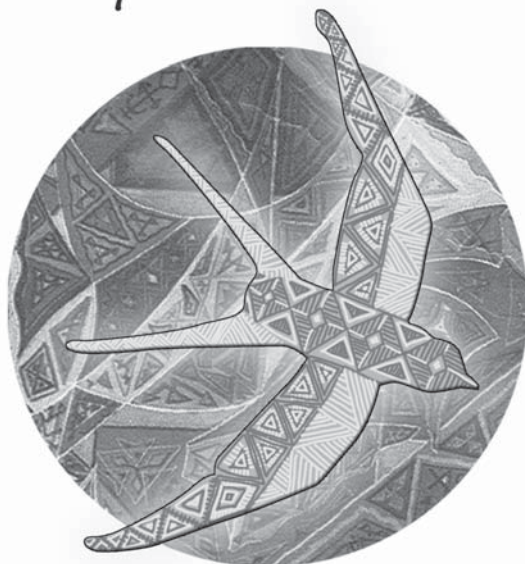

Валентин Корнієнко

Дітка наєтївка

Вибране

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

ББК 84(4Укр)-5
УДК 82-1(477)
К66

Видано з допомогою Фондації
імени Івана Багряного (США).

К66 **Корнієнко Валентин**
Осінь ластівка. Вибране. —
Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. — 400 с.

ISBN 978-966-10-0862-4

ББК 84(4Укр)-5
УДК 82-1(477)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавця.*

ISBN 978-966-10-0862-4

© Валентин Корнієнко, 2010
© Навчальна книга – Богдан, майнові права, 2010

Ще на початку авторового творчого шляху його запримітив і благословив Валерій Шевчук: «Валентин Корнієнко належить до тих літераторів, що відчують особливу відповідальність перед художнім словом і беруться за перо тільки після тривалої та глибокої вивірки себе і своїх можливостей. Саме тому він почав літературну діяльність із критичних статей, які друкував у республіканській пресі. Потім узявся за художні переклади з англійської, надрукував у «Всесвіті» «Родинне вогнище» В. Фолкнера та «Біллі Бад, формарсовий матрос» Г. Меллвіла — твори для перекладача дуже складні, але вони дають добру можливість потренувати і власне перо. Тим часом почав освоювати і прозу. Витриманий, навіть вишуканий стиль, добірна мова, добра професійна вправність — ось чим позначені перші новели В. Корнієнка. Поминаючи типовий для початківців навчальний період, він приходить до читача вже як сформований прозаїк. Хай же йому щастить у цій нелегкій дорозі!»

Відтоді збіг не один десяток весен.
І хоч не обходилося і без заморозків, плоди усе ж зав'язувалися.
Хай читач переконається у цьому сам.

2002 p.

ОДНА ЛИШ ВІЧНА ПРИСТРАСТЬ — РІДНИЙ КРАЙ

«Осінь ластівка» — своєрідний підсумок довгорічної письменницької діяльності Валентина Корнієнка, так би мовити, букет із різноквіття його творчих зацікавлень. Найбільше сил він віддав художньому перекладові, але збірка знайомить не тільки з окремими взірцями цього літературного підрозділу, а й з оригінальними речами: тут і новели та памфлети, і публіцистика та есеїстика, і літературознавчі та критичні статті. Автор майже 40 років працював у престижних київських видавництвах та часописах і був близько знайомий з видатними діячами красного письменства. Враження від зустрічей із ними лягли в основу низки літературних портретів: есеїв про Героя України Івана Дзюбу, лауреата премії ім. М. Рильського Ростислава Доценка, кількарязового лауреата премій французького посольства Анатолія Перепаді, поета, прозаїка і перекладача-поліглота Юрія Покальчука, працівника української редакції радіостанції Бі-Бі-Сі, перекладача Володимира Романця, генія українського мовного космосу Миколи Лукаша, мага новітньої малої прози Григора Тютюнника, відомого письменника, рідкісного знавця секретів драматургічної майстерності і тривалого сценічного життя п'єс Олекси Корнієнка та ін. Свіжістю погляду на майстрів слова зі світовим ім'ям ваблять і вміщені у збірці статті про творчість Льюїса Керрола, Джованні Боккаччо, Джозефа Конрада, Марка Твена, Сергія Есеніна, Івана Буніна.

Досить рідкісна особливість: В. Корнієнко неабияку увагу приділяє не тільки змістові, а й формі. Його твори — як белетристичні, так і мистецтвознавчі — вигідно вирізняються стрункою, прозорою, добре продуманою, сказати б, «класичною» композицією, пластичністю зображення, густотою образного письма, силою вислову та психологічною заглибленістю при змалюванні характерів, життєвих колізій, явищ тощо.

Його літературний дебют свого часу привітав Валерій Шевчук. А про його переклад славнозвісних Керролових казок схвально відгукнувся Іван Дзюба,

зазначивши, що «нарешті ми маємо українську «Алісу», в оригінальності звучання якої «видно школу Лукаша».

Промовисті також і слова Анатолія Погрібного: «Приємно було дізнатися з вашого листа, що ви у творчих клопотах, у болях за нашу мову... Памфлет ваш охоче передаю до «ЛУ». Вважаю, що він вартий уваги, адже побудований на лексичній конкретиці — не тільки на емоціях... Щастя!». А ось цікаве спостереження рецензента драми-феєрії «Гравітатор інженера Бесага» Станіслава Шевченка: «Ключем до розгорнутої метафори цього твору можна вважати рядки з вірша Василя Симоненка «Земле рідна! Мозок мій світліє...»: «Хто тебе любов'ю обікраде, Хто твої турботи обмине, Хай того земне тяжіння зрадить І з прокляттям безвість проковтне!».

Красне місце у пропонованому виданні посідають п'єси, в тому числі написані у співавторстві з Анатолем Перепадею, — від комедії і драми-феєрії до вертепу. В них робиться спроба відповісти на ключові питання сьогоденного народного буття. Універсалізм — їхня основна риса.

Попри розмаїття жанрів та стилів «Осінью ластівку» скомпоновано як одне нерозривне ціле. Монолітність збірки забезпечується самою її проблематикою. Автор послідовно і неухильно обстоює вартості, загрожені нині від чуми повзучого культу плоті й голого матеріалізму: духовну красу нашого народу, його честь і поетичну душу, нездоланне волелюбство і вікодавню культуру. Мовне питання, цей предмет брудних маніпуляцій сучасних душителів націй, є наскрізним стрижнем книжки, її оголеним нервом. Рядки, надихані вболіванням за рідне слово, без перебільшення писалися кров'ю серця. Вони позначені наступальним полемічним духом.

«Осінь ластівка» сповнена світла, високодумности, зігріта любов'ю до рідного краю, всепереможним життєствердним оптимізмом. Читач матиме нагоду прилучитися до прекрасного, до всього, що є в житті нетлінного, вічного.

Володимир Присяжний, член НСПУ

РОЗП'ЯТИЙ НА ХРЕСТІ КРАСИ

Про Сергія Єсеніна (1895–1925), чи не найбільше диво російської поезії, сказано багато сильних і яскравих слів. Чого варта бодай горьківська дефініція, що він «не так людина, як орган, створений природою виключно для поезії!» Тож важко додати щось нове до вже відомого. Залишається вирізнити те, що могло би бути вирішальним для осягнення феномена Єсеніна загалом.

Отже, що є головним нервом його творчості?

Мабуть, не що інше, як її «екзистенційний», кажучи з-філософська, план.

На серці лампадка,

А в серці Ісус, —

читаємо в одному з ранніх його віршів.

Хтось там помолився: «Господи Ісусе», —

це вже в іншому.

А ось що відкривається зорові поета на небі:

Іде стражденна вічна Мати

З Пречистим Сином на руках.

Іде, бо знов для світу треба

Розп'ять воскреслого Христа.

Звісно, біблійні персонажі — це, насамперед, данина релігійності молодого поета, яку він пізніше, мабуть, не з доброго життя, відмовиться вважати за «творчо собі належну». Та чи не можна припустити, що рукою поета вже тоді водило передчуття власної долі? Чи не судилося йому бути розп'ятим, як Христові, на хресті... краси? І в метафоричному сенсі, і в буквальному?

Забігаючи наперед, зазначмо: либонь, таки судилося. Щоб у цьому пересвідчитися, пригляньмося до поета ближче.

«Поезія Єсеніна, узята загалом, сумна», — пише К. Зелінський, дослідник творчості автора «Листа до матері». І з ним важко не погодитися. Питання в іншому: звідка така її тональність?

За поясненням далеко ходити не треба: *просвітлено-печальний лейтмотив його пісень нав'язаний невблаганною минуцiстю усього суцього на світі, що її глибинно, розумом і серцем осягнув співець!*

Так, його осягнення цього природного закону — не виплід суто абстрактних розумувань. Його вистраждано всім життям. Потрібен був шлях крізь терня до зірок! Потрібна була свідомість *свого падиння* та *преображення* після трагічних випробувань!

Тим часом Єсенін міг би й розминутися зі своєю долею, якби не був наділений *темпераментом поета з феноменальним почуттям краси — первозданно свіжим і, як ні в кого, жагучим*. Воно — джерело всіх мук і, водночас, — рятувальний круг. Упослідження його і є розп'яттям, розп'яттям на хресті краси, з усім його лихом та добром!

Про нього, це розп'яття, власне, про його причинно-наслідковий механізм прямого і зворотного зв'язку, і йтиметься далі.

Насамперед — звідки у співця така рідкісна, така оголена, аж ніби надсильна для нього самого, естетична вразливість?

Відповідь тут напрошується самохіть: він селянський поет. (Сам С. Єсенін називав себе селянином і пишався цим, юнаком навіть виступав у літературних салонах у шовковій сорочці, гаптованій сріблом, та в сап'янових чобітках). А де ще, як не в селі, можна так побожно прилучитися до святості матінки-природи, проїнятися такою синівською любов'ю до рідної землі та всього суцього на ній, до скромної, щирої, сумовитої у своєму безлюдному безмежжі «ситцевої» Росії, де ще можна так глибоко відчуті і так самозабутньо полобити невимовну красу довколишнього світу?

Підтвердження цієї думки — безцінні зізнання самого співця:

«Я почуваюся препаскудно. Тяжко на душі. Люта жура залягла. Ось і гасне рум'яне літо зі своїми вогненними зірницями, а я і не бачив його за стінами друкарні. Куди не кинь оком, усюди зір наражається на мертвий ґрунт холодного каміння і тільки бачиш сірі кам'яниці та пістряву бруківку ...»

Городяни, певна річ, можуть ображатися на Сергія Єсеніна, але адреса естетичного раю прочитується тут, хоч і між рядками, а все ж непомірно: село. Зрештою перегукується з іще не народженим Єсеніним і наш Великий Кобзар:

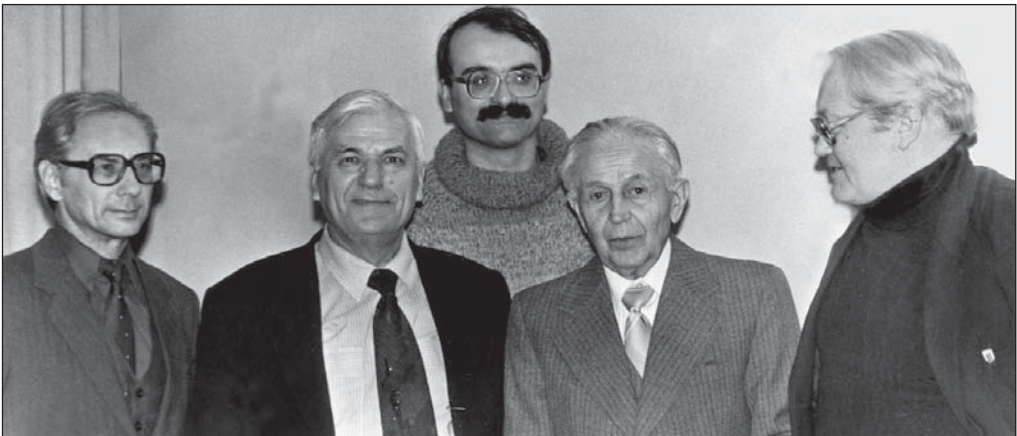
Село — і серце одпочине...

Словом, природа, село та батьківщина своєрідно поєдналися в душі Єсеніновій у єдиному почутті прекрасного. Почутті, наголошуємо, пронизливо жагучому, трепетному, мов оголений нерв, почутті, притаманному хіба що геніальним артистам.

Голосіівський ліс, музей М. Рильського. Зліва праворуч: Олекса Синиченко,
Михайло Москаленко, Анатоль Перепада, Юрій Лісняк, Олег Микитенко.
Світлина Дмитра Чередниченка.

Зліва праворуч: Андрій Содомора, Дмитро Білоус, Максим Стріха, Григорій Кочур,
Ростислав Доценко. Світлина Дмитра Чередниченка.

Голосіївський ліс, музей М. Рильського. Зліва направо: Ростислав Доценко, Євген Попович, Юрій Лісняк, Галина Лісняк (Лозинська), (?), Валентин Ціпко, Дмитро Андрухів, Ольга Сенюк, Михайло Москаленко, Валерій Шевчук. Світлина Дмитра Чередниченка.

Зліва праворуч: Євген Попович, Дмитро Чередниченко, Павло Мовчан.
Із фототеки Дмитра Чередниченка.

ЗМІСТ

Володимир Присяжний. Одна лиш вічна пристрасть — рідний край. 5

Райдуга не буває щербата...

Мала проза: новели, бувальщина, памфлети, образки

Босий. Новела.	9
Українська кицька. (Новорічно-різдв'яне)	16
Ті, що йдуть на смерть, вітають тебе!.. <i>Новела</i>	22
Як мій знайомець редагував пригодницьку фантастику. <i>Бувальщина</i>	30
Сірко, Сірко, Сірко мій пес... <i>Бувальщина</i>	37
«Фпаф і фстаф», або одномовна двомовність. <i>Памфлет</i>	43
Закуркулилося небо, запарфумилась земля, або Підставна Україна. <i>Памфлет</i>	48
Життя за Зигмундом Фрейдом або Хто в місті Кия справляє бал. <i>Памфлет</i>	55

Славетні чужинці в українських шатах

Вільям Фолкнер. Чорний блазень.	61
Полін Джонсон (Текагійонвейк). Острів мертвих людей	76
Френсіс Брет Гарт. Вигнанці з Покер-Флета	80
Френсіс Брет Гарт. Комендант і його праве око	89
Грехем Грін. Останнє слово...	95
Кен Саро-Віва. Новітні жебраки	105
Шон О'Фаулейн. Мій дідусь	111
Марк Твен. Як я приборкував велосипеда	114

Майстри пера здалеку і зблизька

Живий у слові	123
Слово — як пісня	127
Щастя зустрічі з ідеалом	133
Від Бога дане свято життя.	137
З небесами в душі	142
Козаком обізвався, або Наш Анатоль Пруст	150
Святе козацьке товариство і ... порохований дим	157
«Мені це все, бач, іще цікаве...»	166
Обожнювання здалеку.	170
Подарунок на чотирьох	175
Вільне слово з неволі.	186
Він любив волю.	190
А віз і нині там...	192
У сузір'ї славетних.	194
Проти сміху ніщо не встоїть	198
Співець вірности, волі та моря	204
Чи здолають перекладачі Керролів Еверест?.	210
Розіп'ятий на хресті краси.	217
На самоті з Вічністю	226

З постичного зошита

Оригінальні поезії

Сніжинка	237
Веселка	237
Грім та блискавка	238
Тайна	238
Позачасовість	239
Пісня	240
Речитатив перевертня	240
Філософське щастя	243
Пісня лісових мурахів	243

Поетичні переклади (з англійської, італійської)

Полін Джонсон. Втрачена лагуна	245
Герман Мелвіл. Білі в кайданах	246
Волт Вітмен. Гряди, о Свободо!	247
Франческо Петрарка. Сонет	248

У храмі Мельпомени

Кобилячий хвіст. <i>Вертеп</i>	251
Українське серце. <i>Вертеп</i>	257
Імпортний жених. <i>Комедія</i>	259
Гравітатор інженера Бесага. <i>Драма-фесрія</i>	303

У дегустаційній залі — мистецькі трюнки

Мистецтвознавчі та літературознавчі статті, критика, публіцистика

Тернова ружа на могилу побратима	343
Біля джерел первозданної краси	347
Входження у Вічність	350
Криворізький феномен	352
Предтеча	355
Успішний старт	358
Одкровення часу	360
Юпітере, ти сердися!	365
Вогонь в одежі слова, але... бенгальський!	370
Ефект характеру чи ефект моменту?	372
«Вегетаріанки», «інтелігенти» та інші	374
Усе — про юних героїв	376
На стежках до вічного життя	378
Лист до редакції газети «Українське слово»	381
Не туди б'єш, Іване!	381
Слово не горобець	383
Логіка з потилиці	384
«Нормальний демократичний процес» чи «постійне зменшення населення»?	385

Літературно-художнє видання

Корнієнко Валентин
ОСІННЯ ЛАСТІВКА
Вибране

В авторській редакції

Головний редактор *Богдан Будний*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 22.12.2009. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Galleon. Умовн. друк. арк. 32,5.
Умовн. фарбо-відб. 32,5.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
E-mail: publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 9789661008624

9 | 789661 | 008624